

Geloof = horen én doen, geloof biedt houvast

Bij het onderwerp *Geloof en arts* kunnen we een aantal deelonderwerpen onderscheiden:

- Persoonlijk geloof: leven vanuit geloof, of: “ik geloof het wel”?
- Geloof en (medische) wetenschap: conflict of complementair?
- Geloof in genezingswonderen: onbegrijpelijk of bovennatuurlijk ingrijpen door God?
- Geloof en gevoel: doe ik het wel goed? zal alles wel goed komen?

Leven vanuit geloof: leven als leerling (discipel) van Jezus Christus

“Ik geloof wel, hoor: Je moet niet denken dat ik niet geloof.” Wat is het verschil tussen een levend en een dood geloof, waarover Jacobus 2 spreekt?

Iemand die gelooft dat roken slecht voor hem is, maar er geen sigaret minder om rookt, heeft op dat gebied een dood geloof.

Geloof en wetenschap

Historische gegevens over dit onderwerp (proefschrift van Ab Flipse, ForumC)

Wetenschapshistoricus Ab Flipse ontdekte dat de houding van de gereformeerden en katholieken rond 1900 juist niet gekenmerkt werd door angst voor of afzijdigheid van de natuurwetenschap.

Er was een sterk verlangen naar synthese van religie en wetenschap. Het was een concurrentie aangaan met de dominante liberale visie. Niet neerleggen bij een scheiding van wetenschap en geloof. Een christelijke wereldbeschouwing moest tot een ‘christelijke wetenschap’ kunnen leiden.

‘Christelijke wetenschap’ betekende overigens niet dat de natuurwetenschap moest worden afgeleid uit de Bijbel. Het ging er hun om dat de christelijke wetenschap **ten diepste religieus gefundeerd** is en dat specialistische wetenschappelijke kennis **nooit als de volledige waarheid** wordt gezien.

De toenmalige gereformeerden en katholieken huldigden een heel brede opvatting van wetenschap, waarin wetenschap zich ook bezig moest houden met grote vragen over zin, wezen en doel van de dingen. En juist op dat laatste terrein kwam ze tot andere antwoorden dan de gangbare wetenschap, die volgens hen dwaalde en die een materialistisch en mechanistisch karakter had.

Modellen van interactie tussen religie en wetenschap (zie: Alistar McGrath)

- Conflictmodel. (Probleem hiermee: dan blijf je feiten ontkennen.)
- NOMA, “niet-overlappende magisteria”. (Probleem: er is maar één werkelijkheid.)
- Fusiemodellen. (Probleem hierbij: vaag onderscheid tussen evidentie en filosofie.)
- Complementariteitsmodel. (Mijn voorkeur: erken de verschillen in invalshoeken.)

Wat helpt mij soms in gesprek met mijn niet-gelovige collega’s?

Een mechanistisch wetenschapsmodel geeft geen hulp of richting bij ethische afwegingen bij de toepassing van allerlei nieuwe medische technieken en technologieën, zoals genetica, IVF- en andere technieken, gender-problematiek, transplantatiegeneeskunde enz. We zijn daarom gedwongen na te denken over: Wat willen we ermee bereiken? Wat geeft het leven zin? Wat is “de ziel”, de vrije wil?

Diverse filosofische modellen botsen – ook voor niet-gelovigen – met wat wordt aangeduid als het “scheermes van Ockham”. Dit principe stelt dat als je een bepaald fenomeen op meerdere manier kunt verklaren, de eenvoudigste verklaring de voorkeur verdient. (Als het speelgoed van onze peuter kwijt is, moeten we als eerste verklaringsmogelijkheid niet denken aan buitenaardse wezens.)

Geloof in wonderen, wonderlijke genezing

Mijn eigen insteek bij dit onderwerp vat ik samen in 5 punten:

- Ziek zijn en verlangen naar genezing vormen een tere zaak. Het betreft kwetsbare mensen.
- Bidden voor zieken is vaak synoniem voor bidden om genezing. Maar dat zou niet het hele verhaal moeten zijn. Ook troost, volhouden onder pijn en verdriet enz. vragen voorbede.
- Wonderlijke genezing mag aandacht krijgen maar verdient ook toetsing. Al is het alleen al om kritiek te weerstaan. (Net zoals farmaceutische claims getoetst moeten worden.)
- Niet-genezen vereist ook aandacht! Niet alleen voor de zieke persoon maar voor ook zijn naasten. Niet-genezen is geen teken van gebrek aan geloof. Geen bewijs van zonde.
- Medische hulpverlening heet niet-wonderlijk maar is ook een gave waar we dankbaar (ook naar God!) voor mogen zijn. "Ik zorg voor de wond, God geeft de genezing", aldus de middeleeuwse chirurgijn Ambroise Paré.

Geloof en gevoel: Zal het goed komen? Doe ik het wel goed?

Als je in geloof leeft, heb je dan automatisch gevoelens van rust en vrede? Blijft God wel echt voor ons zorgen? Zal ik wel tijdig weten wat ik moet doen? En kán ik dat dan wel doen?

Voorbeeld van Mozes: Hoe moet deze geloofsheld zich af en toe gevoeld hebben bij het uitvoeren van Gods opdracht? Uit Exodus 3 weten we dat Mozes er enorm tegenop zag om zijn roeping te aanvaarden. God probeert Mozes te helpen door zijn ogen op Hem te richten. "Ik ben immers met u!" Gewapend met deze beloften gaat Mozes uiteindelijk op weg.

Het eerste optreden van Mozes in Egypte is allerm minst een succes. Faraó gaat de Israëlieten nog wreder behandelen. Ze krijgen voortaan geen stro meer en moeten toch dezelfde hoeveelheid tichelstenen bakken. De Israëlitische opzichters worden boos op Mozes en Aäron omdat zij de zaak bij Faraó verprutst hebben. De opzichters zitten nu met de brokken van dat waardeloze beleid.

Mozes voelt zich compleet ontmoedigd. *Hij bidt: Heere, waarom hebt U dit volk kwaad gedaan? Waarom hebt U mij dan gezonden?* Mozes worstelt met de waaroms. Mozes verdringt zijn gevoelens van vrees en teleurstelling niet, maar gaat ermee naar God. Wat kunnen omstandigheden toch een aanval op ons gevoelsleven doen, ook al geloof je in God en weet je dat je gedaan hebt wat Hij zei.

Ook volgende situaties lijken een fiasco en maken het volk én Mozes keer op keer wanhopig...

Nu het verbazingwekkende: In Exodus 19:4 lezen we hoe Gó d op deze moeilijkheden en benauwende geloofservaringen terugkijkt. Hij zegt: ***U hebt zelf gezien wat ik met de Egyptenaren gedaan heb en hoe ik u op arendsvleugels gedragen en u bij Mij gebracht heb.*** Ziet God het werkelijk zo? Al die moeilijkheden en gevaren, het dorst-lijden, bijna van honger omkomen, is dat een 'op arendsvleugels gedragen worden'? Het beeld dat bij deze uitspraak eerder opkomt, is het zitten in een stoeltjeslift en rustig – ver van alle gevaar en benauwdheid – omhooggaan, de Here tegemoet.

Als jonge adelaars uit het nest worden geduwd door moeder adelaar, dan maken ze benauwde ogenblikken door. Af en toe dreigen ze op de rotsen te pletter te vallen omdat hun ongeoefende vleugelspijeren het begeven. Juist op die momenten duikt de moeder adelaar onder het jong en brengt het terug naar het nest. Als adelaars konden praten hoorden we twee verhalen. Het verhaal van het jong dat uitvoerig stil staat bij alle benauwde ogenblikken. Maar een háár had gescheeld en hij zou het er niet levend hebben afgebracht. En dan de lezing van de moeder adelaar: steeds als je me werkelijk nodig had, was ik bij je! Meer niet. Twee beschrijvingen van de ene waarheid.

In geloof leven betekent niet, dat we automatisch gevoelens van rust en vrede hebben. Er zijn tijden dat we moeten vechten tegen gevoelens van zorg en vrees. Maar ... als we ons vastklampen aan de beloften van God dan zullen we deze woestijn-ervaringen te boven komen. *Wees niet bevreesd, houd stand, zie het heil van de HEERE dat Hij vandaag nog voor u zal bewerken!* (Exodus 14:13).